

Rotta, aki doyenje volt a budapesti diplomáciai testületnek.⁴⁷ Roppant rátermett és könyörületes ember lévén, vezető szerepet vitt a német megszállók bejövetele után a Sztójay-kormány tagjainak a zsidókkal szembeni túlkapasoktól való egyénenkénti és együttes megóvásában. A Sztójay-kormány beiktatása, március 22-e és a tömeges deportálások kezdete, május 15-e között a nuncius több alkalommal fordult a miniszterelnökhöz, és Jungerth-Arnóthy Mihályhoz, a tényleges külügyminiszterhez, mértéktelenségért és a jogtalanságok beszüntetéséért közbenjárva. Ezek a találkozások vagy személyes részvételével, vagy Gennaro Verolinón, a nunciátúra titkárán (uditore) keresztül történtek. A nuncius élen járt a magyar keresztény egyházak tiltakozó intézkedéseinek megtételében is, még hathatósabb közbelépésre sürgetvén az egyházi vezetőket az üldözöttek oldalán. De a végleges megoldás programjának első szakaszában a nuncius, a magyar egyházi vezetőkhez hasonlóan, főleg az áttértek és a zsidó eredetű keresztények sorsával törődött.

Május 15-ére, amikor kezdetét vette a deportálás, a nuncius belátta e felfogás tarthatatlanságát, azt, hogy a kormányzat figyelmen kívül hagyta figyelmeztetéseit. E napon beadványt terjesztett elő, amelyben elítélte a kormány cselekedeteit, s hangsúlyozta, hogy az egész világ tudatában van annak, mit jelentenek a deportálások.⁴⁸ Ismételten a kormányzathoz fordult, hogy az ne lépje túl saját határait a zsidók elleni küzdelemben. A beadvány, hivatkozva arra, hogy a deportálások épp csak hogy elkezdődtek, megállapítja:

Mindezért az Apostoli Nunciátúra kötelességének tartja tiltakozni és nem hamis résztvevőtől, de az igazság és a keresztény felebaráti szeretet valódi érzésé-
től indítva, katolikusok ezreinek meg ezreinek megszentelt érdekei védelme miatt még egyszer óvást emelni a magyar kormánynál, hogy az a zsidók elleni hadjáratban ne lépje túl a határokat, melyeket a természeti jog és a pozitív isteni törvény megszabnak és kerüljön minden olyan cselekedetet, amely ellen a Szentszéknek, s vele együtt a valóban keresztény világ lelkiismeretének tiltakoznia kellene.

A beadvány három külön kérést is tartalmazott:

- a kormány tegyen különbséget zsidók és áttértek között, a keresztény hitre tértek, Szlovákiához hasonlóan, mentesüljenek az antiszemita intézkedések alól;
- a kormányzat által államérdekből hozott intézkedések végrehajtásával ne sértsék meg az alapvető emberi jogokat;
- a kormányzat tegyen megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy ne ismétlődhessenek meg olyanfajta túlkapasok és támadások az egyházi intézmények és személyek ellen, mint amelyeket a rendőrség a Szent Kereszt Egyesület elleni rajtaütéskor elkövetett.